

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN AMACINA İLİŞKİN ÖĞRETMEN VE VELİ GÖRÜŞLERİ

A.Öğuzhan KILDAN

Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı,
Kastamonu/Türkiye.

Özet

Bu araştırmada öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya Kastamonu il merkezinde bulunan 23 ilköğretim okulu ve üç anaokulundaki 302 öğretmen ve bu okullardaki okul öncesi eğitim alan çocukların 347 velisi olmak üzere toplam 649 kişi katılmıştır. Öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşler anketi” kullanılmış, ayrıca öğretmen ve velilerin demografik bilgileri için kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Araştırma verilerinin analizinde bağımsız grup t-testi ve tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Hem okula hazırlık hem de hayata hazırlık boyutunda öğretmen ve velilere göre okul öncesi eğitimin amacında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

***Anahtar Kelimeler:** Okul öncesi eğitim, amaç, okul öncesi eğitim programları*

VIEWPOINTS OF TEACHER AND PARENTS ON THE AIM OF PRESCHOOL EDUCATION

Abstract

In this study, it has been aimed to reveal the perception and viewpoints of teacher and parents about the aim of preschool education. Totally 649 subjects of 302 whom were teachers in 23 primary schools and 3 kindergartens, and 347 parents of the children whom are getting education in these schools participated to the research in Kastamonu. A questionnaire developed by the researcher named “perception and viewpoint on the aim of preschool education questionnaire” to put forth the parents and teachers’ viewpoints about the aim of preschool education was used and a personal information form was used for the teachers and parent demographic information. In the analysis of the data independent group t-test and one-way ANOVA was used. Significant differences have been found in the aim of preschool education according to the teachers and parents in the dimension of both preparation to school and preparation to life.

***Key Words:** Preschool education, aim preschool education programmes*

1. Giriş

20. yüzyılda sanayi toplumu olmanın sonucu olarak birçok gelişmiş ülkede anelerin çalışma hayatına katılımı erken dönemlerde gerçekleşmiştir. Bu durum okul öncesi eğitim kurumlarının başlangıçta, çalışan annelerin çocuklarını zorunlu olarak bırakmaları gereken bir bakım kurumu olarak algılanmasına neden olmuştur. Fakat daha sonra yapılan araştırmalar, okul öncesi dönemin bireyin birçok gelişimsel alanı açısından hayati bir dönem olduğunu ve bu dönemin profesyonel bir eğitimle geçirilmesi gerektiği sonucunu doğurmuştur.

Eğitim sisteminin, öğrencileri, 21. yüzyılda, hayata ve çalışma ortamına yeterli düzeyde hazırlayamadığına yönelik kaygılar, dünya genelinde insanları eğitim sistemlerini yeniden tasarlamaya yollarını aramaya yöneltmiştir (De Jager ve Nieuwenhuis, 2005). Çocukların gelişiminde ve yaşamlarının ileriki dönemlerinde elde edecekleri fırsatlar açısından hayatlarının ilk yıllarındaki tecrübelerinin kritik bir öneme sahip olduğuna yönelik günümüzde evrensel bir fikir oluşmuştur. Okul öncesi eğitim, kendi içerisinde düşünüldüğünde bile önemli bir tecrübe iken, bu eğitim ayrıca çocuklar için formal eğitime girişte eşsiz bir alt yapı sağlamıştır (Kronemann, 2007).

Erken çocukluk dönemi, çocukların temel kavramları ve bilimsel süreç becerilerini kazandıkları deneyimlerle dolu bir dönemdir. Çocukların bu dönemde yaşadıkları deneyimler, bilginin yapı taşları olarak nitelendirilen kavramların kazanılması için uygun ortam oluşturmaktadır. Erken çocukluk döneminde kazanılan bu kavramlar, ilerleyen yıllarda soyut bilimsel kavramların kazanılmasında önemli bir rol oynayacaktır (Kamay ve Kaşker, 2006). Okul öncesi dönemde çocukların kazandığı olumlu deneyimlerin, onların ileriki eğitim yaşamlarını olumlu yönde etkilediği görülmektedir (Yapıcı ve Ulu, 2010). Hayatın ilk yıllarında kurulan yetersiz etkileşim ve yetersiz bakım, çocuğun yaşamının geri kalan kısımlarında da önemli etkilere sahiptir. Çocukların öğrenmeye hazır oluşlarıyla ilgili ölçütlerden biri de, çocukların okula başladıkları zaman kendilerini huzurlu hissetmeleridir (Berger, 1999).

Okul öncesi eğitime başlayan çocuklar bir dizi yeni tecrübe ile yüzleşirler. Çocuklar akademik istekleri karşılamak zorundadır, öğretmenlerin beklentilerini karşılamayı öğrenmelidirler ve yeni bir akran grubu içerisinde kabul görmeleri gerekmektedir. Ayrıca, çocuk tüm bunları yaparken, önceden kendisine destek olan kişilerin, kendi yanında hemen bulunamayacak oluşunun farkında olmak zorundadır (Koomen vd., 2004). Kaliteli bir okul öncesi eğitim, çocukların okullarında başarılı olmalarına, daha iyi birer vatandaş olmalarına, dolayısıyla ileride daha az suç ile karşılaşılmasına neden olacaktır. Ayrıca gelecekteki eğitim maliyetini de düşürecektir (Camlan ve Tarr-Whelan, 2005).

Okul öncesi dönemde alınan kaliteli eğitim ve bakım hizmetlerinin ilköğretim okullarında olumlu yansımaları olduğunu gösteren uzun süreli araştırma sonuçları gözlenmiştir (Ellen ve Noreen, 2004): (a) Okul kayıtlarında öğrenciye yönelik olum-

suz yorumların sayısındaki azalış, (b) Matematik dersi sınav sonuçlarına göre daha yüksek başarı, (c) Anneleri düşük eğitilmiş çocukların özel hizmetlere daha az yönlendirilme oranları gibi. Bu bulgular, kaliteli okul öncesi eğitim tecrübelerinin sadece çocukları okula hazır hale getirmekle kalmayıp, özellikle risk altındaki çocuklarda ilköğretim sürecinin geneli için olumlu gelişim rotası sağladığı öngörüsünü destekler niteliktedir.

Hem Avrupa hem de kuzey Amerika’da çocuk gelişimi alanında çalışan uzmanlar, okul öncesi eğitimin kalitesinin çocukların dil gelişimi, bilişsel gelişimi ve sosyal gelişimi gibi birçok gelişim alanına ve ilerideki okul öğrenmeleri ve başarısına önemli derecede etkisi olduğunu ileri sürmektedir. Bu araştırmacılar özellikle sosyal çevresi tarafından daha az desteklenen çocuklar için bu durumun daha da önemli olduğunu savunmaktadır (Umek ve vd., 2006). Unutkan (2007)’nin yaptığı araştırmada okul öncesi eğitim alan çocukların diğer alanlarda olduğu gibi matematik becerilerinde de okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre ilköğretime daha yüksek oranda hazır oldukları görülmüştür.

Okul öncesi dönemin insan yaşamındaki kısa ve uzun süreli etkilerini ele alan çalışmalar incelendiğinde, bakım ve eğitimle çocukların gelişimlerinin en üst düzeyde desteklenebileceği ve bu ilerlemelerin kişinin yaşamının çeşitli alanlarını olumlu biçimde etkileyebileceği görülmektedir (Gülay ve Akman, 2009). Bu dönem, çocuğun gelişiminin hızlandığı yıllardır. Bu dönemde verilen eğitim, çocuğun geleceğine yön verir. Yapılan araştırmalarda çocukluk yıllarında kazanılan davranışların büyük bir kısmının, yetişkinlikte bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını biçimlendirdiği gözlenmiştir (Şahin, 2005). Okul öncesi eğitim, çocuğun toplumsallaşma sürecinde çok önemli bir basamaktır ve bu eğitimin çocuğun yaşına, bireysel özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun şekilde verilmesi gerekmektedir. Erken yaşta verilmeye başlanacak olan okul öncesi eğitimin çocuğa, ailesine ve topluma sağlayacağı fayda tartışılmaz bir gerçektir. Bu gerçekten hareketle her çocuğun mümkün olan en erken yaşta eğitim alması düşüncesi doğmuştur (Güven ve Azkeskin, 2010).

Gelişmiş toplumlarda en kazançlı yatırım, okul öncesi eğitime yapılan yatırım olarak algılanmaktadır. Çünkü bu dönemdeki kaliteli bir eğitim, ileriki dönemlerdeki eğitim ve öğretimin maliyetini düşürecektir. Örneğin, iyi kişilikli ve hayata pozitif bakabilmeyi öğrenmiş, sosyal iletişim ve kendi yeterlilikleri hakkında bilinçli bireylerin yetişmesi, ileride ortaya çıkabilecek olası sosyal problemleri minimuma indirecek, akademik olarak daha başarılı bireyler ortaya çıkacak, dolayısıyla bireylerin ileriki hayatlarında kolaylıklar oluşacaktır.

Çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna göndermek, o çocuğu bir spor salonuna göndermeye benzemez. Bir spor salonunda, diğer insanlarla etkileşim kurulabilir ya da kurulmayabilir. Fakat bazı ebeveynler okul öncesi eğitim kurumuna da o şekilde bakmaktadır. Anne babalar benim çocuğumun o çocukla aynı odada olmasına müsa-

ade etmeyin diyebilirler. Bazı anne babaların okul öncesi eğitimin asıl amacını kaçırdıkları görülür. Çocuklarının bu merkezlerde alacakları eğitimin amacı, diğer çocukları tanımak, onlarla geçinebilmek ve kurulan yeni ilişkilerden zevk alabilmektir (Simons, 1998).

Amaçlar, yetiştirilen kişide bulunması öngörülen, eğitim yolu ile kazandırılabilir nitelikte, istenen özellikler ve davranışlardır. Bir öğrencinin, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığıyla kazanması kararlaştırılmış istenen davranış değişiklikleri ya da yeni davranışlar olarak ifade edilebilen özellikleridir (Gürkan, 2010).

Okul öncesi eğitimin evrensel amaçları olarak sayılabilecek görüşler OMEP'in (Dünya Uluslar arası Okul Öncesi Eğitimi Örgütü) uzun süre başkanlığını yapan, ünlü eğitimci Mialaret tarafından; (1) Toplumsal Amaçlar, (2) Eğitici Amaçlar ve (3) Gelişimsel Amaçlar şeklinde ifade edilmiştir (Akt. Oktay, 2000). Türkiye'de uygulanan mevcut okul öncesi eğitim programının genel amacı; eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık çocukların psiko-motor, sosyal-duygusal, dil ve bilişsel gelişimlerini desteklemek, özbakım becerilerini kazandırmak ve onların ilköğretime hazırbulunuşluklarını sağlamaktır (Gürkan, 2010).

MEB (2006) tarafından hazırlanan okul öncesi eğitim programında okul öncesi eğitimin amaçları şu şekilde tanımlanmıştır:

1. Çocukların beden, zihin ve duyu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilköğretime hazırlık,
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitimin amaçlarını gerçekleştirme konusundaki en büyük görev şüphesiz öğretmenlere düşmektedir. Puriola (2002) erken çocukluk eğitimcilerini yaptıkları görevin özellikleri açısından beş farklı açıdan tanımlamıştır; (a) eğitim ve öğretim, (b) bakım, (c) yönetim, (d) uygulama ve (e) kişisel. Eğitim ve öğretim, çocukların öğrenmeleri ve gelişimleri ile ilgilidir. Bakım ise çocukların fiziksel sağlıkları, duygusal güvenlikleri, büyümeleri ve sosyal faktörlerle ilgilidir. Yönetim özelliği içerisinde karar verme becerisi, disiplin ve kontrol gibi süreçler yer almaktadır. Uygulama, günlük rutin faaliyetleri ve düşünmenin organizasyonunu içermektedir. Kişisel ise, profesyonel bir eğitimci olmanın yanı sıra bireysel karakteri, duygusal yapıyı ve özel hayatı kapsayan çok yönlü süreçleri içermektedir. Okul öncesi öğretmenin bütün bu görevleri, çocuklarla geçireceği deneyimlerin ve yaşantıların olumlu olmasının önemini göstermektedir.

Okul öncesi öğretmenin post modern anlayışta bilginin ve kültürün tekrar yapılandırılmasına katkıda bulunma gibi görevleri vardır. Einarsdottir'in (2003) okul öncesi eğitimin amacı konusunda yaptığı araştırmada, sınıf öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin amacı konusunda farklı düşündüğünü belirtmiştir. Sınıf öğretmenleri okul öncesi eğitim sürecini daha çok okula hazırlık olarak ele alırken, okul öncesi öğretmenleri yaşama hazırlık olarak görmektedirler.

Unutkan (2006) okul öncesi dönem çocuklarını ilköğretime hazırlamak için destek olunması gereken alanları şu şekilde sınıflandırmıştır:

- Okuma yazmaya hazırlık becerileri (okuma ve yazma öncesi beceriler, sesleri tanıma, dikkatini yoğunlaştırma, el göz koordinasyonu sağlama)
- Matematik beceriler (0-9 arası rakamları tanıma, setler oluşturma, renkleri, şekilleri öğrenme, sıralama vb)
- Bilimsel düşünme becerileri (tümdengelim, tümevarım, problem çözme, neden sonuç ilişkisi kurma vb)
- Sosyal beceriler (sırasını bekleme, başladığı işi bitirme, verilen yönergeleri takip etme, sessiz dinleme, paylaşma, işbirliği yapma)
- Motor beceriler (büyük ve küçük kas gelişimi)
- Duygusal beceriler (duygularını uygun biçimde ifade etme, duygularını toplum tarafında kabul edilebilir şekilde ifade etme, başkalarıyla empati kurabilme)
- Öz bakım becerileri (kendi ihtiyaçlarının karşılama, temizlik, beslenme, dinlenme vb alanlarla ilgili işleri yapma, kazalardan korunma, giysilerini yardımsız giyip çıkarma)

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen ve veli görüşleri açısından, okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Anne ve baba görüşleri açısından, okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğretmenlerin branşları açısından okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Anne ve babaların aylık toplam gelir durumuna göre okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Yöntem

Bu araştırma tarama modelinde olup, öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin görüşleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Tarama modelindeki araştırmalar geçmişte ya da var olan durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2004).

Çalışma Grubu

Araştırmaya Kastamonu il merkezinde bulunan 23 ilköğretim okulu ve üç anaokulundaki öğretmen ve okullardaki okul öncesi eğitim alan çocukların velileri katılmıştır. Bütün okullardan farklı branşlardaki öğretmenler “Okul Öncesi Öğretmenleri, Sınıf Öğretmenleri, Türkçe Öğretmenleri, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri, Matematik Öğretmenleri, Fen Bilgisi Öğretmenleri, Sanat (Resim ve Müzik) Öğretmenleri” araştırmaya katılmış, okullardaki öğrenci sayıları dikkate alınarak bazı okullarda birden fazla öğretmen araştırmaya katılmıştır. Ayrıca bu okullardaki okul öncesi eğitim alan çocukların velileri (228 anne–119 baba) araştırmada yer almıştır. Araştırmaya toplam 302 öğretmen ve 347 veli katılmıştır. Öğretmen ve velilere ilişkin bazı demografik bilgiler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmen ve Velilerin Demografik Özellikleri

ÖZELLİKLER		F	%
Araştırmaya Katılanlar	1. Öğretmen	302	46,5
	2. Veli	347	53,5
Toplam		649	100
Öğretmenin Yaşı	1. 21-25	26	8,6
	2. 26-30	74	24,5
	3. 31-35	79	26,2
	4. 36-40	51	16,9
	5. 41-45	35	11,6
	6. 46 ve Üstü	37	12,3
Toplam		302	100
Öğretmenin Branşı	1. Okul Öncesi Öğretmeni	49	16,2
	2. Sınıf Öğretmeni	56	18,5
	3. Türkçe Öğretmeni	43	14,2
	4. Matematik Öğretmeni	41	13,6
	5. Fen Bilgisi Öğretmeni	46	15,2
	6. Sosyal Bilgiler Öğretmeni	40	13,2
	7. Sanat (Resim ve Müzik) Öğretmeni	27	8,9
Toplam		302	100
Veli	1. Anne	228	65,7
	2. Baba	119	34,3
Toplam		347	100

ÖZELLİKLER		F	%
Annenin Eğitim Durumu	1. İlkokul	84	36.8
	2. Ortaokul	34	14.9
	3. Lise	66	28.9
	4. Üniversite	44	19.3
Toplam		228	100
Babanın Eğitim Durumu	1. İlkokul	15	12.6
	2. Ortaokul	15	12.6
	3. Lise	52	43.7
	4. Üniversite	37	31.1
Toplam		119	100
Velilerin Toplam Aylık Geliri	1. 600 ve daha az	73	21.0
	2. 601-1200 arası	111	32.0
	3. 1201-1800 arası	69	19.9
	4. 1801-2400 arası	38	11.0
	5. 2401 ve üzeri	56	16.1
Toplam		347	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşler anketi” kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen ve velilerin demografik bilgileri için kişisel bilgi formu oluşturulmuştur.

“Okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşler anketi” 27’si okula hazırlık, 30 tanesi de hayata hazırlığa vurgu yapan 57 soruluk bir ankettir. Anket beşli likert tipi olarak hazırlanmış (1-Hiç katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Karasızım, 4-Katılıyorum, 5-Tamamen katılıyorum), veriler katılımcıların anket sorularına verdikleri cevapların puanlanması sonucunda toplanmıştır. Anket formu hazırlanırken literatür derinlemesine incelenmiş, alan uzmanı ve ölçme ve değerlendirme uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Bu görüş alma sürecinde daha çok okula hazırlığa referans veren maddeler “okula hazırlık” bölümüne, hayata hazırlığa referans veren maddeler de “hayata hazırlık” kısmına aktarılmıştır. Anketin bu bağlamda geçerliliğini sağlamak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş (alan uzmanı ve ölçme ve değerlendirme uzmanı), her iki temayı da (okula-hayata hazırlık) belirgin şekilde ifade eden maddeler anketten çıkartılmıştır. Geri kalan 57 madde, karışık olarak araştırmaya katılanlara sunulmuştur. Ölçme aracının güvenilirliğini belirlemek amacıyla yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha değeri .96, Spearman Brown İki Yarı Test Korelasyonu .94 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

302 öğretmen ve 347 veli olmak üzere toplam 649 kişiye ait veriler SPSS paket

programına girilmiş, öncelikle demografik bilgileri oluşturan çalışma grubunun frekans ve yüzdeleri belirlenmiştir. Karşılaştırmalar için sınıflamalar kontrol edilmiş ve dağılımların karşılaştırmalar için uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

Öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin görüşlerini karşılaştırmak amacıyla hem hayata hazırlık hem de okula hazırlık puanları arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ayrıca velilerin kendi içerisinde anne ve baba arasındaki görüşleri ortaya koymak amacıyla bağımsız grup t-testi kullanılmıştır.

Öğretmenlerin branşları açısından ve velilerin aylık toplam gelirleri açısından okul öncesi eğitimin hayata ve okula hazırlık sürecine ilişkin görüşlerinde anlamlı farkın olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova), tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasında fark bulunduğu, farklılıkların kaynağını belirlemek amacıyla post-hoc scheffe testi uygulanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmada yer alan dört alt amaca ilişkin verilerin analizi sonucunda bulgular üç başlık altında toplanmıştır.

1. Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Öğretmen ve Veli Görüşleri

Öğretmen ve veli görüşleri açısından, okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi (Independent Samples t-Test) yapılmış ve sonuçlar tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2: Öğretmen ve Velilerin Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Görüşlerinin t-Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	S	sd	t	p
<i>Okula Hazırlık</i>	Öğretmen	302	113.79	13.78	647	2.84	.005
	Veli	347	116.79	13.19			
<i>Hayata Hazırlık</i>	Öğretmen	302	124.96	17.79	647	2.74	.006
	Veli	347	128.62	16.21			

Tablo 2’de görüldüğü gibi hem okula hazırlık ($t_{(647)}=2.84$ $p<.05$) hem de hayata hazırlık boyutunda ($t_{(647)}=2.74$ $p<.05$) öğretmen ve velilere göre okul öncesi eğitimin amacında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanları ($\bar{X}=116.79$), öğretmenlerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanlarına ($\bar{X}=113.79$) göre daha yüksektir. Dolayısıyla velilerin okul öncesi eğitime ilişkin beklenti düzeyleri okula hazırlık boyutun-

da öğretmenlerden daha fazladır. Benzer durum hayata hazırlık boyutunda da görülmektedir. Velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanları (\bar{X} =128.62), öğretmenlerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanlarına (\bar{X} =124.96) göre daha yüksektir. Bu sonuçtan da velilerin çocuklarını hayata hazırlama sürecinde okul öncesi eğitimden öğretmenlere göre daha yüksek bir beklenti içerisinde oldukları söylenebilir.

Anne ve baba görüşleri açısından, okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi (Independent Samples t-Test) yapılmış ve sonuçlar tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Görüşlerinin t-Testi Sonuçları

		N	\bar{X}	S	sd	t	p
<i>Okula Hazırlık</i>	Anne	228	117.40	12.43	345	1.18	.241
	Baba	119	115.65	14.54			
<i>Hayata Hazırlık</i>	Anne	228	128.90	15.57	345	.45	.652
	Baba	119	128.08	17.42			

Tablo 3'te görüldüğü gibi hem okula hazırlık ($t_{(345)}=1.18$ $p>.05$) hem de hayata hazırlık boyutunda ($t_{(345)}=.45$ $p>.05$) anne ve babalara göre okul öncesi eğitimin amacında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Annelerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanları (\bar{X} =117.40), babaların okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanlarına (\bar{X} =115.65) göre daha yüksektir. Fakat istatistiksel anlamda bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Benzer durum hayata hazırlık boyutunda da görülmektedir. Annelerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanları (\bar{X} =128.90), babaların okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanlarına (\bar{X} =128.08) göre daha yüksektir. Fakat bu yükseklik anlamlı bir farklılık değildir.

2. Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Farklı Branşlardaki Öğretmen Görüşleri

Okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında araştırma-ya katılan öğretmenlerin branşına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) yapılmış ve sonuçlar tablo 4'te belirtilmiştir:

Tablo 4: Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Öğretmenlerin Branşlarına Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

	Branşlar	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
Okula Hazırlık	Okul Öncesi Öğretmeni	49	123.57	11.63			
	Sınıf Öğretmeni	56	113.13	14.23			
	Türkçe Öğretmeni	43	112.70	11.52			Ok.Önc.-Sın.Öğr.
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	40	112.43	16.46	6.280	.000	Ok.Önc.-Sosy.Bilg. Öğr.
	Fen Bilgisi Öğretmeni	46	108.15	11.04			Ok.Önc.-Fen Bilg. Öğr.
	Matematik Öğretmeni	41	111.73	12.94			Ok.Önc.-Mat. Öğr.
	Sanat (Resim ve Müzik) Öğretmeni	27	113.93	13.51			Ok.Ön.- Türkçe Öğr.
Hayata Hazırlık	Okul Öncesi Öğretmeni	49	137.20	12.62			
	Sınıf Öğretmeni	56	124.13	18.86			
	Türkçe Öğretmeni	43	126.04	18.28			Ok.Önc.-Sın.Öğr.
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	40	121.53	20.59	6.339	.000	Ok.Önc.-Sosy.Bilg. Öğr.
	Fen Bilgisi Öğretmeni	46	117.15	13.98			Ok.Önc.-Fen Bilg. Öğr.
	Matematik Öğretmeni	41	123.07	16.08			Ok.Önc.-Mat. Öğr.
	Sanat (Resim ve Müzik) Öğretmeni	27	124.04	16.96			Ok.Önc.-Mat. Öğr.

Tablo 4'te görüldüğü gibi hem okula hazırlık ($F_{(6-295)}=6.280$, $p<.05$) hem de hayata hazırlık boyutunda ($F_{(6-295)}=6.339$, $p<.05$) öğretmenlerin branşına göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin branşına ilişkin anlamlı farklılığın hangi branşlar arasında olduğunu belirlemek için scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda okula hazırlık boyutunda Okul öncesi öğretmenlerinin puanlarının ($\bar{X}=123.57$), Sınıf öğretmenlerinden ($\bar{X}=113.13$), Sosyal bilgiler öğretmenlerinden ($\bar{X}=112.43$), Fen bilgisi öğretmenlerinden ($\bar{X}=108.15$), Matematik öğretmenlerinden ($\bar{X}=111.73$) ve Türkçe öğretmenlerinden ($\bar{X}=112.70$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Scheffe testi sonucunda hayata hazırlık boyutunda da okul öncesi öğretmenlerinin puanlarının ($\bar{X}=137.20$), Sınıf öğretmenlerinden ($\bar{X}=124.13$), Sosyal bilgiler

öğretmenlerinden ($\bar{X}=121.53$), Fen bilgisi öğretmenlerinden ($\bar{X}=117.15$) ve Matematik öğretmenlerinden ($\bar{X}=123.07$) istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

3. Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Velilerin Gelir Durumu

Okul öncesi eğitimin çocukları hayata ya da okula hazırlaması arasında araştırmaya katılan velilerin aylık toplam gelirlerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way Anova) yapılmış ve sonuçlar tablo 5'te belirtilmiştir:

Tablo 5: Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Velilerin Aylık Toplam Gelirine Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

	Aylık Toplam Gelir	N	\bar{X}	S	F	p	Fark
	600 ve daha az	73	112.71	17.34			
<i>Okula Hazırlık</i>	601-1200	111	116.23	11.56			
	1201-1800	69	117.70	11.57	3.500	.008	2401 ve üzeri-600 ve daha az
	1801-2400	38	118.79	11.96			
	2401 ve üzeri	56	120.82	11.39			
	600 ve daha az	73	124.58	21.62			
<i>Hayata Hazırlık</i>	601-1200	111	129.39	15.05			
	1201-1800	69	129.04	13.40	1.562	.184	
	1801-2400	38	130.11	13.11			
	2401 ve üzeri	56	130.84	14.87			

Tablo 5'te görüldüğü gibi velilerin aylık toplam gelirlerine göre okula hazırlık ($F_{(4-342)}=3.500$, $p<.05$) boyutunda anlamlı bir fark olduğu bulunurken, hayata hazırlık boyutunda ise ($F_{(4-342)}=.184$, $p>.05$) anlamlı bir fark görülmemiştir. Velilerin aylık toplam gelirlerine göre okula hazırlık boyutundaki anlamlı farklılığın hangi gelir düzeylerinde olduğunu belirlemek amacıyla scheffe testi uygulanmıştır. Test sonucunda okula hazırlık boyutunda aylık toplam geliri 2401 ve üzeri olanların puanlarının ($\bar{X}=120.82$), aylık toplam geliri 600 ve daha az olanlara ($\bar{X}=112.71$) göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla gelir düzeyi yüksek olan velilerin okul öncesi eğitimden özellikle okula hazırlama boyutunda gelir düzeyi düşük olan velilere göre beklenti düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya Kastamonu il merkezinde bulunan 23 ilköğretim okulu ve üç anaokulundaki öğretmen ve bu okullardaki okul öncesi eğitim alan çocukların velileri katılmıştır. Araştırmada 302 öğretmen ve 347 veli olmak üzere toplam 649 kişi yer almıştır.

Araştırmada öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşler anketi” kullanılmıştır. Ayrıca öğretmen ve velilerin demografik bilgileri için kişisel bilgi formu oluşturulmuştur.

Araştırmadan elden edilen verilerin analizi sonucunda genel olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Hem okula hazırlık hem de hayata hazırlık boyutunda öğretmen ve velilere göre okul öncesi eğitimin amacında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanları, öğretmenlerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula hazırlık puanlarına göre daha yüksektir. Dolayısıyla velilerin Okul öncesi eğitime ilişkin beklenti düzeyleri okula hazırlık boyutunda öğretmenlerden daha fazladır. Benzer durum hayata hazırlık boyutunda da görülmektedir. Velilerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanları, öğretmenlerin okul öncesi eğitimin amacına ilişkin hayata hazırlık puanlarına göre daha yüksektir. Bu sonuçtan da velilerin çocuklarını hayata hazırlama sürecinde okul öncesi eğitimden öğretmenlere göre daha yüksek bir beklenti içerisinde oldukları söylenebilir.

- Hem okula hazırlık hem de hayata hazırlık boyutunda anne ve babalara göre okul öncesi eğitimin amacında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

- Hem okula hazırlık hem de hayata hazırlık boyutunda öğretmenlerin branşına göre anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Analizler sonucunda okula hazırlık boyutunda Okul öncesi öğretmenlerinin puanlarının, Sınıf öğretmenlerinden, Sosyal bilgiler öğretmenlerinden, Fen bilgisi öğretmenlerinden, Matematik öğretmenlerinden ve Türkçe öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Ayrıca hayata hazırlık boyutunda da okul öncesi öğretmenlerinin puanlarının, Sınıf öğretmenlerinden, Sosyal bilgiler öğretmenlerinden, Fen bilgisi öğretmenlerinden ve Matematik öğretmenlerinden istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

- Okul öncesi öğretmenlerinin, okul öncesi eğitimin amacına ilişkin okula ve hayata hazırlık boyutunda puanlarının diğer branşlardaki öğretmenlere göre yüksek olması beklenen bir sonuçtur. Çünkü Okul öncesi öğretmenlerinin branşları gereği, hem okul uygulamaları hem program olarak okul öncesi eğitime ilişkin farkındalık ve bilinç düzeylerinin diğer branşlardaki öğretmenlere göre daha yüksek olması gerektiği düşünülmektedir.

• Velilerin aylık toplam gelirlerine göre okula hazırlık boyutunda anlamlı bir fark olduğu bulunurken, hayata hazırlık boyutunda ise anlamlı bir fark görülmemiştir. Analizler sonucunda okula hazırlık boyutunda aylık toplam geliri 2401 ve üzeri olanların puanlarının, aylık toplam geliri 600 ve daha az olanlara göre istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Dolayısıyla gelir düzeyi yüksek olan velilerin Okul öncesi eğitimden özellikle okula hazırlama boyutunda gelir düzeyi düşük olan velilere göre beklenti düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçları veli ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimden beklenti düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Günümüzde bütün dünyada artık okul öncesi eğitimin gerekliliğinden ziyade daha iyi bir okul öncesi eğitim nasıl olmalıdır üzerinde durulmaktadır. Okul öncesi eğitimin nasıl olması gerektiği araştırmalara konu olmuş, program, içerik, amaç, yöntem, fiziksel mekânların tasarımı ile farklı okul öncesi eğitim modelleri ortaya çıkmıştır. Fakat genel olarak bütün okul öncesi eğitim yaklaşımları çocukların gelişimi ve eğitimi ile ilgili benzer amaçlar ortaya koymuştur.

Türkiye’de 2006 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programı, öğretmenlere uygulamada esneklik tanıyan, çocuk merkezli bir programdır. Program, hem ilköğretime hazırlık hem de genel olarak hayata hazırlığı içeren amaç ve içeriğe sahiptir. Son yıllarda ilköğretim programı da geçmiş yıllardaki formal ve akademik başarı odaklı amaç ve içerikten uzaklaşmıştır. Çocuklara ilköğretim sınıflarında akademik eğitim için yeterli fırsat sunulacaktır. Bu yüzden okul öncesi eğitim kurumlarının çocuklara hayata hazırlık konusunda daha fazla fırsat ve deneyim kazandırması ve hayata hazırlık odaklı bir eğitim yapılması önerilmektedir.

5. Kaynakça

- Berger, E. H. (1999). Supporting Parents With Two Essential Understandings: Attachment And Brain Development. *Early Childhood Education Journal*, 26, (4), 267–270
- Camlan, L.J. ve Tarr-Whelan, L. (2005). Early Childhood Education for All A Wise Investment. *Legal Momentum*, April 2005 New York, NY
- De Jager H. J. and Nieuwenhuis F. J. (2005). Linkages Between Total Quality Management and The Outcomesbased Approach in an Education Environment. *Quality in Higher Education*, Vol. 11, No. 3, November, S. 251
- Ellen, S. P.F. and Noreen Y. (2004). The Relation of Preschool Child Care Quality to Children’s Longitudinal School Success through Sixth Grade. *Child Care Research Policy Consortium*. <http://www.fpg.unc.edu>, Washington, DC s.7
- Einarsdottir, J. (2003). The Role Of Preschools And Preschool Teachers: Icelandic Preschool Educators Discourses. *Early Years*, Vol. 23, No. 2.
- Gülây, H. ve Akman, B. (2009). *Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gürkan, T. (2010). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri (Ed.:Rengin Zembat). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güven, G. ve Azkeskin, K. E. (2010). *Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim*. Erken

- Çocukluk Eğitimi (Editör: İbrahim H. Diken). Ankara: Pegem Akademi.
- Kamay, P.O. ve Kaşker, Ş.Ö. (2006). İlk Fen Deneyimlerim. Ankara: SMG Yayıncılık.
- Karasar, N. (2004). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara:Nobel Yayıncılık.
- Koomen, H. M.Y., Van Leeuwen, M.G.P. ve Van Der Leij, A. (2004). Does Well-Being Contribute to Performance? Emotional Security, Teacher Support and Learning Behaviour in Kindergarten. *Infant and Child Development*, 13: 253–275.
- Kronemann, M. (2007). Aeu Briefing Paper: Universal Preschool Education For Aboriginal And Torres Strait Islander Children. Federal Research Officer.S.5
- MEB, (2006). Okul Öncesi Eğitim Programı (36-72 Aylık Çocuklar İçin). Ankara: MEB yayınları.
- Oktay, A. (2000). Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem. İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri Tic. San. Ltd. Şti.
- Puriola, A. M. (2002) The Multiple Faces Of Everyday Life: Frame Analysis Of Early Childhood. Practices, *European Early Childhood Education Research Journal*, 10 (2), Pp. 31–47.
- Simons, B. (1998). Tips for Preschool Teachers: First Aid for Bad Times with Directors, Parents and Difficult Children. Creative Book Company. 13920 Roscoe Boulevard Panorama City.
- Şahin, E. (2005). Okul Öncesi Eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Umek, L., Marjanovdc, K., Sđmona, F. U. And Bajc, K. (2006). Quality of the preschool and home environment as a context of children’s language development’,*European Early Childhood Education Research Journal*,14:1,131 —147
- Unutkan, Ö. P. (2006). Okul Öncesinde İlköğretime Hazırlık. İstanbul: Morpa Yayınları.
- Unutkan, Ö.P. (2007). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Matematik Becerileri Açısından İlköğretime Hazır Bulunuşluğunun İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32,243-254
- Yapıcı, M. ve Ulu, F.B. (2010). İlköğretim 1. Sınıf Öğretmenlerinin Okul Öncesi Öğretmenlerinden Beklentileri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3 (1), 43-55.

EXTENDED ABSTRACT

In this study, it has been aimed to reveal the perception and viewpoints of teacher and parents about the aim of preschool education. The teachers from 23 primary schools and 3 kindergartens and the parents of the children whom are getting preschool education in these schools participated to the research in Kastamonu. Totally 649 subjects of 302 whom were teachers and 347 parents participated to the research.

A questionnaire developed by the researcher named “perception and viewpoint on the aim of preschool education questionnaire” was used to put forth the parents and teachers’ viewpoint about the aim of preschool education was used. Also, a personal information form was developed for the teachers and parent demographic informa-

tion.

The t-test was used to compare the teachers and parents viewpoints about the aims of preschool education independent, to identify if there is a significant difference between the points of preparation to school and preparation to life and to put forth the views of the parents between fathers and mothers. One-way ANOVA was used to identify if there is a significant difference in their views of preparation of preschool education to school and life according to the teachers' branches and parents' total income, when a difference was found after the one-way variance analysis between the groups to identify the source of the differences post-hoc scheffe was conducted. After the analysis of the data of the research generally the results below were obtained:

- A significant difference has been noted in the dimension of preparation to school and preparation to life between the teachers and parents according to the aim of preschool education. The points of the parents on the aim of preschool education on preparation to school were higher than the teachers' points on the aim of preschool education on preparation to school. Therefore, the expectation of the parents from preschool education on the dimension of preparation to school is higher. The same situation is seen in the preparation to life. The points of the parents on the aim of preschool education on preparation to life were higher than the teachers' points on the aim of preschool education on preparation to life. From this result, it can be said that the parents have more expectation from preschool education in preparation to life is higher than the teachers.

- Significant difference has not been identified in both preparation to school and preparation to life between mothers and fathers.

- A significant difference has been found in both preparation to school and preparation to life between the branches of the teachers. A scheffe test was conducted to identify between which branches of the teachers were the significant difference. As a result of the test, statistically a significant difference has been seen in the dimension of preparation to school in the preschool teachers' points from classroom teachers, social science teachers, science teachers, mathematics teachers and Turkish teachers' points. As a result of the scheffe test, also a significant difference has been found in the dimension of preparation to life in the preschool teachers' points from classroom teachers, social science teachers, science teachers, mathematics teachers and Turkish teachers' points.

- The points of the preschool teachers on the aim of preschool education in preparation to school and preparation to life being higher than the other branch teachers were an expected result. Because the awareness and consciousness levels of the preschool teachers have to be higher than the other branch teachers due to their branch in both school applications and their programme.

- As a significant difference has been noted in the dimension of preparation to

school according to the income of the parents, significant difference has not been seen in the dimension of preparation to life. A scheffe test was conducted to identify the significant difference in the dimension of preparation to school according to which income level of the parents. As a result of the test, the points of the parents having an income of 2401 or more TL were statistically more meaningful than the parents gaining an income of 600 or less TL. For this, it can be said that especially in the dimension of preparation to school the parents gaining higher income have more expectations from preschool education from the parents gaining lower income.

The research results have revealed that the expectation levels of the parents and teachers about preschool education is high. Recently the world is emphasizing how a better preschool education should be not the necessity of preschool education. How preschool education has been a subject for researches and different preschool education models have been arisen with different programmes, content, aim, method, and physical environments. But, generally all of the preschool education approaches have similar aims about the children's development and education.

Preschool education programme which was put into practice in 2006 in Turkey is a programme which allows flexibility for teachers and it is student centered. The programme has a content and aim on both preparations to primary school and generally to preparation to life. Recently the primary education programme has changed from the past which was formal and with an academic success focused content and aim. Adequate opportunity for academic education will be presented to the children in primary school. For this preschool education institutions are suggested to give children more opportunities and gain experience on preparation to life and a life preparation focused education.